Mantas Daubaras

Geležies lydymo krosnelė Mitkiškėse

Mitkiškių senovės gyvenvietės (Elektrėnų sav., Kazokiškių sen.) teritorijoje bei vizualinės apsaugos pozonio teritorijose, numatyto rekonstruoti kelio vietoje atlikti detalieji tyrimai bei žvalgymai. Detaliųjų tyrimų metu ištirta 15 perkasų (iš viso 645 m^2 plotas), žvalgytas apie 450 m^2 plotas. Tirtose perkasose archeologiškai vertingo sluoksnio nerasta, o armenyje surinkta nedaug smulkių žiestos keramikos fragmentų, keletas necharakteringų titnago nuoskalėlių.

Perkasose 8 ir 12 surasta archeologinių laikų struktūrų: ūkinė duobė ir geležies lydymo krosnelės pado fragmentų. Perkasoje 8 aptikta ūkinė duobė išryškėjo gelsvo smėlio įžemyje apie 65 cm gylyje. Duobė daugmaž apvalios formos, apie 1,8 m skersmens. Pjūvyje ji 40 cm gylio (1 pav.). Duobė užpildyta tamsiai pilku smėliu, kuriame surastos kelios smulkios žiestos keramikos šukelės. Duobės tiksliam datavimui stinga informacijos.

Perkasoje 12 aptiktas *geležies lydymo krosnelės* pado fragmentas, kuris išryškėjo 35 cm gylyje. Krosnelės padas apvalus, apie 60 cm skersmens, sudarytas iš geležies šlako, perdegusių akmenukų bei sukepusio molio fragmentėlių (2 pav.). Geležies lydymo krosnelės dalis tipologiškai nedatuotina, tačiau turėtų būti ne ankstyvesnė nei X–XII a.

Žvalgymų metu Sukros upelio vagoje aptiktas akmeninis patrankos sviedinys taip pat datuotinas ne ankstesniu nei X–XII a.

An iron smelting furnace in Mitkiškės

The archaeological investigation within the boundaries and visual protection subzone of the Mitkiškės settlement in Elektrėnai district consisted of a 645 m^2 excavation area (15 trenches) and a 450 m^2 survey area. The excavation revealed no archaeological layers, and the ploughed area contained a small amount of wheel-thrown pottery sherds and indeterminate flint debitage. Two features were identified: a rubbish pit (Fig. 1) and a fragment of an iron smelting furnace (Fig. 2) dated no later than the 10th–12th century. A stone cannonball was found during the survey.

1 pav. Perkasoje 8 tirta ūkinė duobė. M. Daubaro nuotr.
Fig. 1. Cross-section of a rubbish pit in trench 8.

2 pav. Perkasoje 13 aptiktas geležies lydymo krosnelės fragmentas. M. Daubaro nuotr.
Fig. 2. Fragment of an iron smelting furnace unearthed in trench 13.

